

PvdA

WESTERKWARTIER

VOOR IEDEREEN

Goed werk is een grondrecht

Dag van de Arbeid 2021,

PvdA Westerkwartier

Intro - Dag van de Arbeid 1 mei 2021	4
Historie:	
1 mei 1890 – de euforie van de jonge Pieter Jelles Troelstra	6
1 mei in het Westerkwartier vanaf 1899	9
Lilianne Ploumen in 2011: De PvdA als partij van doorbraak en samenwerking	10
Volle bak bij Balk, 1 mei 2013.....	13
1 mei 2018 Käthe Kollwitz	13
1 mei 2019 Vrouwenkiesrecht.....	13
In gesprek met	
Ilan den Haring, Jong in de PvdA	14
Julian Bushoff, ‘Niet alleen prediken, vooral ook doen’	17
Carine Bloemhoff, ‘Ongelijk investeren voor gelijke kansen’	20
Laura Broekhuizen, ‘Hier ligt alleen het algemeen belang op tafel’	23
Anneke en Jan de Jong, ‘Scherpe keuzes nodig voor PvdA’	27
Siepie de Jong, ‘Mensen vroeg betrekken is ontzettend belangrijk’	31
Vereniging -	
Enquête Pasen '21: ‘Meer samenwerken op links, jazerker, maar een fusie?’	35
Colofon	38

1 mei 2019 PvdA viering landelijk in Rotterdam

Intro

Dag van de Arbeid 2021

Een van de mooie tradities die de PvdA overnam van het vroege socialisme is de 1 mei viering. In 1890 bleek de **Dag van de Arbeid**, de eis voor een achturige werkdag, een geweldig breekijzer te zijn om mensen in beweging te brengen. Overal in de wereld werd betoogd voor menswaardiger

arbeidstijden. Tot diep in de vorige eeuw liet de sociaaldemocratie zich op die dag zien en horen om zijn aanhang middels toespraken, toneel en muziek te inspireren. En dat is nog steeds zo, zij het kleinschaliger. Want de discussie over arbeid is weer springlevend, denk maar aan flexibele banen, zzp'ers en basisbanen.

Historie

Dit boekje openen we daarom met een terugblik op **131 jaar 1 mei**. De viering van de eerste Dag van de Arbeid in Leeuwarden op 1 mei 1890 leidde tot een enorme euforie bij de jonge liberaal **Pieter Jelles Troelstra**, een van de belangrijkste sociaaldemocraten van de jaren rond 1900. Na terugkeer naar huis ontstond een knallende ruzie met Pa Troelstra. Daarop besloot PJ socialist te worden. We hebben het opgevist uit zijn memoires. In het **Westerkwartier** werd de Dag van de Arbeid in elk geval al in 1899 gevierd en dat zou tot diep in de jaren 1960 zo blijven. De pers maakte er vaak melding van. **Lilianne Ploumen** had recentelijk de ongemakkelijke taak Lodewijk Asscher op te volgen. In 2011 gaf ze in Zwolle een speech over wat 1 mei voor haar betekent en over toen 65 jaar (nu 75 jaar) PvdA. Het is een nog steeds actueel verhaal over samenwerking en samengaan.

Behalve 1 mei is ook de **Internationale** een overblijfsel uit verre jaren, maar we zingen dat lied nog graag. Of is het de hoogste tijd voor wat nieuws? In 2013 pakten we in Zuidhorn de traditie van 1 mei weer op en prompt viel het kabinet bijna! Jetta Klijnsma opeerde met een scherpe speech op de pijngrens. In de jaren daarna stonden Europese verkiezingen, vrouwenkiesrecht en geëngageerde kunst centraal, maar aten we ook stampot, deden een quiz en dronken een glas. Vorig jaar viel onze feestelijke bijeenkomst in het coronawater. Volgend jaar vieren we dat feestje weer met elkaar. Toch?

Actualiteit – hoe gaan we verder?

Intussen barstte de discussie los over samenwerken met anderen, fuseren misschien wel? Job Cohen gaf het startschot voor die discussie, half april kwam een grote groep leden met het initiatief voor een gezamenlijke roodgroene toekomst. Uit de enquête die we begin april hielden, komt naar voren dat die vraag ook onder onze leden leeft. Ook zoeken we ideeën voor het **nieuwe programma** voor 2022.

We zochten **diverse mensen** op, van buiten en binnen onze afdeling, om daarover door te praten. **Ilan den Haring**, net 14 jaar oud, bijt de spits af. Hij pleit voor een kinderraad en vindt dat kinderen veel meer mee moeten kunnen praten. **Julian Bushoff**, 24 jaar jong en sinds twee jaar fractievoorzitter van de PvdA in de Groningse gemeenteraad, pleit voor een partij die mensen bijeenbrengt, die feestjes viert en bevlogenheid uitstraalt. **Carine Bloemhoff**, 38 jaar, is wethouder in Stad en herintroduceert er de basisbaan voor wie dat nodig heeft. Is dat een succesformule? **Laura Broekhuizen**, 41 jaar, was zes jaar wethouder in gemeente Oldambt en is sinds kort bestuurder van woonstichting Groninger Huis. Wonen draait niet in de eerste plaats om de stenen, zegt ze, maar om het ‘thuis maken’ of ‘thuis voelen’ voor mensen met een kleine portemonnee. Zeventigers **Anneke en Jan de Jong**, oud-wethouder in Leek, pleiten voor scherpe keuzes, ook lokaal. Oud-staatssecretaris en oud-burgemeester **Siepie de Jong**, 80 jaar intus-

de Foaanster, 13 juli 2016, pagina 17

Oprichting PvdA Westerkwartier een feit

GRUOTERBASTIEN
De PvdA Westerkwartier is een feit. De oprichtingsvergadering vond onlangs plaats in Grand Caffé Borg Nieboorn in Leek. Voordat de PvdA Westerkwartier het levenslicht zag, werden eerste de vier PvdA-afdelingen Grootegast, Leek, **Marnix** en Zuidhorn oesebevea. Deze afdelingen

gaan samen als PvdA Westerkwartier met het oog op de komende gemeentelijke herindeling. De belangstelling van de PvdA-leden was groot toen het nieuwe bestuur op voordracht van de kandidaatstijlingscommissie - bestaande uit Ineke Mulder en Jan Lamsius - uaniam; werd aezozen

Het nieuwe bestuur bestaat uit voorzitter Jelle Veenstra, secretaris Ralf Maslooski, penningmeester Maaike Swart en de bestuursleden Ingvar Koenders, Jost Eskes, Paula Gri, Berend-Jan Dobana en Frija Nils. De nieuwe afdeling met het iersverse bestuur werd comolimerend toesrevoien

door Ard van der Tuik (penningmeester van het landelijk partijbestuur) en Tweede Kamerlid Tjeerd van Dijk. Ook werd de website www.westerkwartier.pvdanl gelanceerd. Tot aan de herindelingdatum van 1 januari 2019 werft de nieuwe afdeling met vier verschillende gemeenteraadsfracties.

sen, versaat niet: vooral de wooncrisis is een drama. Voor haar blijft de oude slogan onze inzet goed verwoorden : Spreiding van Kennis, Inkomen en Macht.

De afdeling en de toekomst - campagne, programma, kandidaten

Intussen bestaat onze afdeling bijna vijf jaar. Hoe denken onze leden over de toekomst? Blijven we zelfstandig, trekken we samen op met anderen, fuseren? Hoe vinden de leden dat bestuur en leden met elkaar communiceren? Veel vragen, enfin, u hebt die enquête zelf ingevuld. We geven hier een overzicht van de belangrijkste uitkomsten.

Let op, veel leden gaven aan dat zij wilden meedenken over het programma (mei, juni, september) en/of bijdragen aan de campagne (winter 2022). In april-juni vindt daarover overleg plaats. Conceptteksten gaan in juni naar een eindredacteur. Het conceptprogramma komt dan in september op de ledenvergadering in discussie.

We roepen u dus op, u te melden voor overleg over ons verkiezingsprogramma. Dat kan bij voorzitter Jelle Veenstra, jelleveenstra48@hotmail.com

Historie:

1 mei 1890 – de euforie van de jonge Pieter Jelles Troelstra

Pieter Jelles Troelstra, afkomstig uit een liberaal Fries nest, bereidde zich rond 1890 voor op een carrière in de advocatuur. PJ voelde zich sterk aangetrokken tot de roerige arbeidersbeweging die in opkomst was. Maar er waren, schrijft hij zelf, allerlei redenen om deelname nog maar even uit te stellen, een huwelijk, de snelle geboorte van twee kinderen, carrière. Kortom: 'Alles werkte mede om mij verre te houden van actieve deelneming aan het toenmaals heftige en riskante politieke leven.' Het was niet makkelijk om de overstap te maken, ook vanwege zijn ouderlijke milieu, schrijft hij in het zeer leesbare eerste deel, 'Wording', van zijn vierdelige memoires.

De 8-uren werkdag

In de tweede helft van de negentiende eeuw ontstond de sociale beweging, die opkwam voor de rechten van de arbeiders.

In 1890 werd de 1 mei viering actueel. De socialistische beweging van dat moment – socialisten, radicalen en anarchisten - riep op tot het jaarlijks vieren van zo'n 1 mei viering. Zo was het mogelijk om druk te zetten op de overheid om de werktijden te beperken tot 8 uur per dag. Die eis werd in de VS nog in datzelfde jaar ingewilligd. In Nederland kwam het pas vanaf 1961 zover. Overal in de wereld groeide 1 mei uit tot een vrije dag. Een van de uitzonderingen was Nederland.

De liberalen aasden op de getalenteerde jonge Troelstra: wilde hij geen bezoldigd propagandist voor hen worden? Troelstra wees het aanbod af, want het liberalisme botste naar zijn smaak steeds meer op de 'nieuwe sociale eisen, die in de politiek werden gesteld.' Toen de commissaris van politie (!) hem benaderde om in debat te gaan met een propagandist van de radicale en soms opruiende Sociaal Democratisch Bond (SDB) weigerde hij, maar ging wel – zwijgend – kijken.

— Het comité van de groote provinciale **meeting**, op 3 Mei te **Leeuwarden** te houden, is er in geslaagd daarvoor een geschikt terrein te krijgen, nl. een stuk land omstreeks $4\frac{3}{4}$ hectaren groot, gelegen achter de Hoven, tegenover het terrein dat bij de **meeting** van 27 April 1890

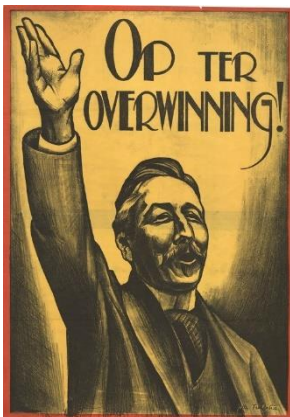
De viering van 1 mei gaf hem het zetje om de overstap te maken. Troelstra: 'Al stond ik dus feitelijk buiten de bourgeoisie, zonder nog openlijk partij te hebben gekozen voor de zaak der arbeiders, de verhouding met mijn vader was zo vol spanning dat slechts één vonk nodig was om het kruit te doen ontvlammen. Dit gebeurde op het eerste meifeest. Het Parijse Congres der (later genoemde) Tweede Internationale had plaatsgehad in 1889 .... Daar werd een motie aangenomen, die van arbeiders eiste, elk jaar op 1 mei betogingen te houden gericht tot de regering om bij wet de achturige werkdag in te voeren.

Toen de tijd dezer betogingen gekomen was, openbaarde zich grote onrust.' Ook in Leeuwarden. Aan de rand van de stad stelde een boer land beschikbaar voor een 'meeting voor de achturige dag!' Diens landheer had juist de pacht opgezegd. Het veld bevond zich vlakbij de chique buurt waar Pa Troelstra, de burgemeester en de wethouder woonden. De politie bewaakte hun huizen, want er waren wel wat rellen geweest rond deze bijeenkomsten. Troelstra jr. zag hoe de arbeiders per stoomboot werden aangevoerd en er een heerlijk feestje van maakten.

'Het was een heerlijk aanblik, die feestelijk gezinde arbeiders, leden dier klasse, die geen verrukking, geen feestvreugde kende, maar thans medegesleept door de internationale stroom van geloof en nieuwen wil, die vanuit Parijs over de wereld was losgebroken, zich voor het eerst voelde als de nieuwe kracht, opgekomen voor het verwezenlijken van een der hoogste eischen der arbeidersklasse." Thuisgekomen stipte Troelstra zijn ervaringen tijdens de maaltijd met zijn vader aan: 'Zijn vader kon toch niet ontkennen dat de meeting, ondanks alle angst van tevoren, goed was afgelopen'. Diens antwoord dat hij inderdaad 'geen dronken mensen' had gezien raakte de emotionele jonge advocaat. 'Dit woord bracht mijn bloed aan het koken. Waarom moest de mogelijkheid van zoiets worden ondersteld? Ik vatte die woorden als een belediging van de arbeiders op." Jr. wist zich nog wel een paar notabele drinkebroers herinneren!

Roeping

Tussen de liberaal en de net uit de kast gekomen socialist ging het er stuiven, zoals de Vlamingen zo mooi zeggen. Troelstra herinnerde zich: 'Hij dreigde mij te onterven, waarop ik antwoordde, dat zijn geld mij koud liet ... Hij dreigde mij te schrappen als zijn opvolger van de *Neerlandia* .... Steeds meer opgewonden zijnde, verklaarde ik dat geld noch baantje mij zouden kunnen bewegen een ander te zijn dan ik volgens mijn geweten moest zijn.' Als vader en zoon bedaren zegt junior: 'we lijken te veel op elkaar. Als ik

jong was geweest in uw tijd, dan ware ik liberaal geworden.

Als u jong was geweest in mijn tijd dan zou er kans zijn geweest dat u zich aan de kant der arbeiders had bevonden.'

Troelstra: 'Denk niet dat ik die zaak ooit ontrouw zal worden. Ik *moet*; het is mijn *roeping*.'

En Pieter Jelles Troelstra besluit: 'Zo bracht het eerste meifeest een beslissend optreden tusschen mij en mijn Vader te weeg.'

Uit: Troelstra, **Gedenkschriften**, deel 1, Wording, 254-260

Varianten op de Internationale?

Op 1 mei zingen we als PvdA'ers vaak de Internationale. De tekst ontstond in 1871 in Frankrijk. In 1901 kwam Henriette Roland

Holst met een vertaling. Het lied roept nostalgie op naar dagen waarin de 'goede' strijd tegen ongelijke kansen en omstandigheden nog fel en compromisloos werd gestreden. Hier twee coupletten.

**Ontwaakt! verwerpenen der Aarde
Ontwaakt! verdoemd in hong'ren sfeer
Reed'lijk willen stroomt over de Aarde
En die stroom rijst al meer en meer
Sterft, gij oude vormen en gedachten
Slaaf geboor'nen. ontwaakt! ontwaakt
De wereld steunt op nieuwe krachten
begeerte heeft ons aangeraakt**

**De staat verdrukt, de wet is gelogen,
De rijkgaard leeft zelfzuchtig voort;
Tot merg en been wordt de arme uitgezogen
En zijn recht is een ijdel woord
Wij zijn het moe naar anderer wil te leven;
Broeders hoort hoe gelijkheid spreekt:
Geen recht, waar plicht is opgeheven,
Geen plicht, leert zij, waar recht ontbreekt.**

Al lang roept het lied ook vragen op: is het nog wel van deze tijd? Niet alleen waren de omstandigheden in 1871 totaal anders, ook is het lied besmeurd door gebruik in communistische landen. Wordt het tijd voor iets nieuws? Gerrit Spilt van de afdeling Almere pleit voor een extra couplet:

De strijd is nog niet gestreden
Er is nog veel om voor te gaan
't is anders dan in het verleden
Maar ook nu moeten wij er staan
Strijd tegen neoliberalisme
Dat heeft ons niet veel goeds gebracht
Maar ook het nationaal-populisme
is niets waar ik veel van verwacht.

In 2018 kwam **Christopher Blok** op verzoek van de PvdA met een **hiphoppe** versie, waarvan hier het eerste couplet en het refrein.

**Sta op tegen onderdrukking,
Want je valt als je nergens voor staat
En draag geen steen bij aan
een muur van verdeling,
een muur van onwetendheid en haat
En laat je verlichting nimmer dimmen,
zodat je verschijning alleen maar feller
wordt
En het duister je niet verblinden kan,
maar je binnenin de kracht in jezelf spot**

**Refrein: Dus broeders en zusters,
gesterkt in de strijd,
door de internationale mentaliteit
die iedere grens overschrijdt.
Broeders en zusters,
zij aan zij krijgt onrecht ons niet klein,
Waar we als internationale ook belanden,
we landen in het land van gerechtigheid**

https://www.youtube.com/watch?v=sgTp2VQmdno&ab_channel=PartijvandeArbeid%28PvdA%29 Mooi? Niet mooi? Smaken verschillen. Maar ... de kern is, dat alleen als een traditie zich vernieuwt, deze in leven blijft. 'Sterft Gij oude vormen en gedachten ...'

1 mei in het Westerkwartier vanaf 1899

Noordhorn. Zondagavond werd door onze afdeling ter herdenking van den 1 Meidag en voor de propaganda van den 8 urigen werkdag, te Zuidhorn een openbare vergadering gehouden. Melchers van Leeuwarden trad als spreker op, die in een boeiend betoog de noodzakelijkheid en de mogelijkheid van den 8 uren-eisch uiteenzette. In dieptreffende woorden spoorde hij de hoorders aan tot organisatie, op politiek en economisch gebied. Spr. wees er op dat het de plicht is der ouders tegenover hun kinderen, om te werken en te strijden voor een betere maatschappij. Onder daverend applaus eindigde spr. zijn rede.

De vergadering was door plm. 80 personen bezocht, debat werd niet gevoerd, terwijl de motie van het Landelijk Hogerhuis komitee, eischende revisie, na eenige toelichting van Melchers onder daverend applaus werd aangenomen. Er werden vrijwat brochures verkocht, in 't bijzonder van „arbeiderspensionering” en „Weg met de knutselaars.”

En tot slot, werd er een volkskiesvereniging opgericht met 18 leden. Later meer hierover. Met genoegen kunnen we op dezen dag terug zien, het was een dag van propaganda. V.

EZINGE. Zaterdag hielden partij en vakbeweging het tweede **Meifeest**, waar Overdorp uit Groningen sprak. Het was een prachtig geslaagde dag.

OPENDE. De afd. Doezum en Opende van de S.D.A.P. vierde het **Meifeest** in het gebouw der Vrijzinnige Vereniging te Opende-Oost. 's Middags werden de kinderen flink getraceerd en konden ze genieten van een poppenkast. 's Avonds kwamen de ouderen bijeen. Het tooneelgezelschap „Bareld en Martsje” verleende zijn medewerking, terwijl de heer H. de Wit de Meirede uitsprak.

MEIFEEST ZEVENHUIZEN

Afd. Zevenhuizen Partij van de Arbeid
Afd. Zevenhuizen Moderne Landarbeidersbond.

Het Meifeest wordt gehouden op
Zaterdag 6 Mei a.s. in 't café Deelstra.

SPREKER: DE HEER K. EGAS.
De Arbeiderstoneelgroep van Zevenhuizen zal opvoeren:
„AS 'T TIJ VERLOFT”
Entree 50 cent. Aanvang 8 uur.

1 mei feesten in het Westerkwartier
tussen 1899 (linksboven) en 1966
(rechtsonder).

Oldehove.

De afd. Oldehove van de S. D. A. P. vierde haar 1 Meifeest in de bovenzaal van het café Thedinga onder voorzitterschap van den heer K. J. Fokkes. 's Namiddags werd een kinderfeest gehouden. Na een kort openingswoord door den voorsz. werd de A. J. C. gelegenheid gegeven eenige dansen uit te voeren. De heer J. Vink van Kloosterburen hield daarna een propagandarede.

De plaatselijke tooneelvereniging „Strijd Beloond” voerde op: „Voor huis en haard”, dramatisch spel in één bedrijf, en „Lucie”, blijspel in één bedrijf. Zoowel de A. J. C. als de Tooneelvereniging oogstten met hun nummers veel succes. De avond werd opgeluisterd door vroolijke gramfoonmuziek.

Afd. Marum S.D.A.P.

Feestavond
op ZONDAG 2 MEI 1926,
in het Café van
K. M. ELEMA, Marum (West)
Meifeestrede en Voordrachten door
T. DE BLAUW van Drachten.
Aanvang half 8. Entree 25 ct.
Opgeluisterd door muziek.
HET BESTUUR.

L.B.B. P.v.d.A. V.A.R.A.

MEIFEEST
op maandag 2 mei in zaal CORSO
LEEK
Meirede van dhr. J. T. Vellinga te Leeuwarden.
Het gezelschap **TETMAN DE VRIES**
voert op de muzikale komedie
„NU MOET HET UIT ZIJN”
Aanvang 8 uur
Entree f 2.50 (buskootten en belasting inbegrepen).
Autobussen rijden als volgt:

- 1e. O.L.school Zevenhuizen boven - Haspel - Bremerweg - Oudewijk - Kolkwijk - Oostindij - Leek.
- 2e. Ca's Deelstra - Veldstreek - Evertswijk - Café Centrum - Café v. Nijen - Diepswal - Leek.
- 3e. Oostwold - Midwolve - Leek.
- 4e. Eumattil - Pasop - Noorderweg - Tolbert - Leek.
- 5e. Niekkerk - Boerakker - Tolbert - Leek.

Alle bussen vertrekken om 7 uur vanaf de beginpunten.

KINDERFEEST
op zaterdag 7 mei in zaal CORSO te LEEK
Vertoond zal worden de film
ACHTER DE GEHEIME DEUR
Aanvang half drie.
Autobussen rijden als volgt:

- 1e. O.L.school Zevenhuizen boven - Café Deelstra - Café Centrum - Café v. Nijen - Diepswal - Leek.
- 2e. O.L.school Zevenhuizen boven - Kolkwijk - Oostindij - Leek.
- 3e. Kerk Oostwold - Midwolve - Leek.
- 4e. Kerk Oostwold - Eumattil - Pasop - Midwolve - Leek.
- 5e. Kerk Boerakker - Noorderweg - Schillegpad - Tolbert - Leek.

Alle bussen vertrekken om 1.30 uur v.a. de beginpunten.

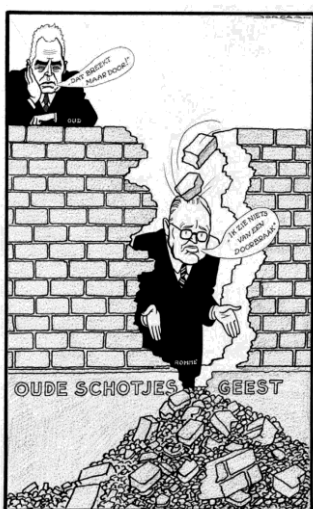

Lillianne Ploumen in 2011: De PvdA als partij van door- braak en samenwerking

Op 9 februari 1946 ontstond de Partij van de Arbeid als fusiepartij tussen de Sociaal Democratische Arbeiderspartij (SDAP), de Vrijzinnig Democratische Unie (VDB) en de Christelijk Democratische Bond (CDB). De PvdA moest de verzuiling van binnenuit opblazen. Toch vond de 'doorbraak' niet plaats. Op 1 mei 2011, tien jaar geleden dus, hield **Lillianne Ploumen** een 1 mei rede in Zwolle, die eigenlijk nog verbazingwekkend actueel is. Hoe keek zij tien jaar geleden terug op die geschiedenis en hoe zag ze de toekomst? We geven hier een samenvatting.¹

'Sommigen van u werden in 1946 lid van een partij die opgerezen was vanuit de puinhopen van de Tweede Wereldoorlog. (...) De Tweede Wereldoorlog betekende niet alleen het begin van een nieuwe toekomst voor ons land en voor Europa, maar ook het slotstuk van een tijdperk. (...) Er was behoefte aan radicale vernieuwing, aan de Doorbraak. Een doorbraak die grote groepen in de samenleving bijeen zou kunnen brengen: arbeiders, intellectuelen, middenstanders, gelovigen en niet-gelovigen. Kortom: er was behoefte aan de Partij van de Arbeid. (...)

Toch kan het niet anders dan dat de oprichting van de Partij van de Arbeid ook energie, optimisme en hoop vertegenwoordigde. De energie van een nieuwe beweging, die breder dan ooit tevoren haar wortels in onze samenleving had. Het optimisme dat er aan de Doorbraak gewerkt werd. En de hoop dat de Partij van de Arbeid er - als leidende kracht in het Nederlandse politieke landschap - voor zou kunnen zorgen dat Nederland sterker en sociaal uit de wederopbouw zou komen. (...)

*De doorbraakgedachte van
1946*

Politiek huis

Voor deze mensen wilde de Partij van de Arbeid dat politieke huis zijn. Een open huis met verschillende kamers, voor verschillende geestelijke en politieke stromingen, met een sociaaldemocratisch dak er bovenop. Onder dit dak zou de Doorbraak bewaarheid worden.

¹ De volledige tekst is te vinden op : <https://www.pvda.nl/wp-content/uploads/2011/05/10585-pvda-ploumen-toespraak-1-mei-2011-zwolle.pdf> De titel is ontleend aan de inhoud van deze toespraak

De oprichters van de Partij van de Arbeid verstonden daarmee hun tijd. Er leefde bij hen het diepe besef dat de politiek van na de Tweede Wereldoorlog niet van dezelfde aard kon zijn als van voor de Tweede Wereldoorlog. (...) Dit kwam tot uiting in een partij die de grote politieke en maatschappelijke vraagstukken van na de oorlog – over welvaart, herverdeling, zeggenschap, democratie en sociale zekerheid – voortvarend agendeerde en aanpakte. De Partij van de Arbeid was vanaf het prille begin al een **Partij van de Aan-**

pak. (...)

Sinds de oprichting in 1946 hebben we in 65 jaar Partij van de Arbeid veel bereikt en hebben we velen politiek onderdak kunnen bieden. Door een brede en open partij te zijn. Door oud en arm niet langer hand in hand te laten gaan. Door te werken aan goed onderwijs, goede zorg en een eerlijke verdeling van welvaart en welzijn. Door de vrijheid altijd voorop te stellen. En door de blik naar buiten - naar Europa en naar de wereld - te richten en daar ook onze bijdrage aan rechtvaardigheid, veiligheid en vrijheid te leveren. Die successen vieren we vandaag. (...)

Ook de Partij van de Arbeid van nu, van 2011 wil een kind van haar tijd zijn. Zoals onze partij dat ook in 1946 was. Omdat er niets mooiers is dan een kind van je tijd te kunnen zijn. Omdat vanuit dat uitgangspunt de strijd voor onze tijdloze idealen aanstekelijker, aantrekkelijker en succesvoller is dan wanneer wij ons laten leiden door naïeve nostalgie en oude vormen en gedachten. Het is immers de wereld om ons heen die verandert en het is aan ons om ons daartoe te verhouden. En niet andersom. (...)

De kiezer

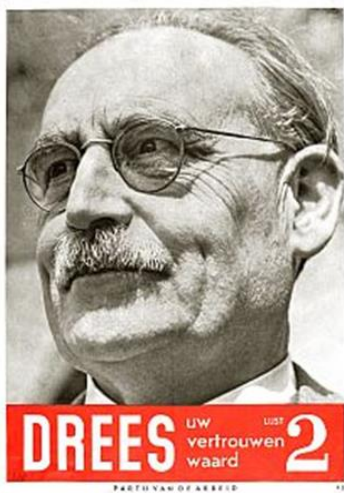
Ik schets een drietal veranderingen die voor ons van belang zijn. Allereerst: we kunnen de kiezer van 1946 niet meer vergelijken met die van 2011. De kiezer van 2011 is beweeglijker, sneller, beter en completer geïnformeerd en bovendien minder trouw aan één partij of beweging. (...) Ten tweede is het sinds 1946 een komen en gaan geweest van politieke partijen (...). Nog nooit had de grootste partij in ons parlement zo weinig zetels, nog nooit was het politieke midden zo klein en nog nooit was de puzzel om tot werkbare meerderheden te komen zo lastig te leggen. (...)

En laat juist dit besef (...) hetzelfde van aard zijn als het besef dat in 1946 door de oprichters van de PvdA zo breed gedeeld werd. Dat een nieuwe tijd, nieuwe vraagstukken, nieuw onrecht en nieuwe kansen kent. Wij willen die nieuwe tijd - die nieuwe vraagstukken en nieuwe kansen biedt - verstaan en begrijpen. (...) Als wij onze tijd weten te verstaan, dan ben ik ervan overtuigd dat de politieke energie weer daar komt waar het hoort: op links, in de progressieve hoek. Natuurlijk door een agenda te voeren die voor brede groepen Nederlanders aantrekkelijk is. Voor iedereen voor wie de meest basale

dingen in het leven – kunnen zijn wie je bent, een betaalbaar huis, een baan, goed onderwijs, een veilige buurt en betaalbare zorg – niet altijd meer vanzelfsprekend zijn. (...) We moeten – net als in 1946 – ons huis openstellen voor een breed palet aan maatschappelijke en politieke stromingen. Door binnen en buiten de politiek de samenwerking aan te gaan. Door een beweging te zijn – door in beweging te blijven. (...)

Samenwerking

In het actuele politieke landschap zullen we ook met de andere progressieve partijen op landelijk, regionaal en lokaal niveau verregaande samenwerking moeten realiseren en ons naar nieuwe politieke mores moeten willen zetten. Gelukkig gebeurt dit steeds vaker. En met succes. Steeds vaker werken partijen als de Partij van de Arbeid, GroenLinks, D66 en de SP op lokaal niveau – maar ook in de Eerste en Tweede Kamer – succesvol samen. (...)

Laat ik daarom afsluiten met een citaat van Willem Drees, uitgesproken tijdens zijn rede op het oprichtingscongres op 9 februari 1946 in hotel Krasnapolsky in Amsterdam:

“Ik zie de groepen en partijen, die samenkomen, als grotere en kleinere riviertjes, die zich verenigen tot één grote stroom. Als wateren samenkomen, die van wat verschillende kleur waren, omdat zij door verschillende grondsoorten hebben gestroomd, dan kan men in zo'n rivier nog een tijdlang verschillende schakeringen naast elkaar waarnemen. Dat verhindert niet, dat dan toch dadelijk het brede en diepe water, dat zo gevormd is, machtige schepen draagt, die op de zijtakken niet konden varen en dat water voor vruchtbaarheid brengende bevoeiingen veel ruimer beschikbaar is. Laat het ook zo zijn met de machtige stroom, die vandaag is gevormd.”

Samenvatting en illustraties
door Joost Eskes

Jetta Klijnsma. Eigen foto

1 mei-viering afdelingen PvdA

REDA

De vier PvdA afdelingen in het Westerkwartier (Grootegast, Leek, Marum en Zuidhorn) houden woensdag 1 mei een gezamenlijke 1 mei-viering in Best Western Hotel Restaurant Aduard, Friesestraatweg 13, aanvang 19.30 uur (zaal open om 19 uur). Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Jetta Klijnsma, zal een 1 mei-toespraak houden. De bijeenkomst wordt muzikaal omlijst door de Folk-groep Grensgeval.

1 mei 2013 Volle bak bij Balk

In Zuidhorn bliezen we de traditie nieuw leven in. Staatssecretaris Jetta Klijnsma was populair in die dagen, ze kon de zorgen van de PvdA goed verwoorden. Het feest

Jan Oomkes zit de bijeenkomst voor

vond bovendien op een spannend moment plaats. Het weekend ervoor verdedigde partijleider Diederik Samson op het PvdA-congres een moeizaam compromis met de VVD. Wat vindt Jetta daar eigenlijk van? De staatssecretaris wond er geen doekjes om: 'De strafbaarstelling van illegalen – daar is van de PvdA niemand voor. Maar het was een concessie waar we het kinderpardon voor terug kregen. Diederik is er vorige

week op het congres wel hard in gegaan. Hij had meer ruimte moeten nemen. Het is een waanzinnig dilemma: we volgen het congres of we volgen het kabinet. Ik heb liever geen nieuwe verkiezingen maar als jullie vinden dat dat moet, dan moet het.' Blijkbaar vonden we toch niet. Deze 1 mei viering haalde mooi wel het NOS Journaal.

1 mei 2018 Käthe Kollwitz

Op 1 mei 2018 hield Tineke Marinus voor de PvdA Westerkwartier een lezing over de Duitse beeldhouwster Käthe Kollwitz, die geldt als één van de belangrijkste Duitse kunstenaars van de twintigste eeuw. De Nazi's zagen in haar werk 'ontaarde kunst'. Haar oeuvre bestaat uit talrijke tekeningen, etsen, lithografieën, houtsneden en beeldhouwwerken.

Wie rond Ieper in Vlaanderen de slagvelden van de Eerste Wereldoorlog zou bezoeken, loopt kans dit standbeeld aan te treffen. Het is haar beklemmende beeld over het verlies van een kind in de oorlog. Kollwitz verloor een zoon in Vlaanderen.

1 mei 2019 Vrouwenkiesrecht

Op 1 mei 2019 stond onze bijeenkomst in het teken van het vrouwenkiesrecht dat honderd jaar eerder in de grondwet was vastgelegd. Ook daarna hadden en hebben vrouwen nog een lange weg te gaan. Siepie de Jong hield een voordracht over dat vrouwenkiesrecht, er was een koor ('Duw' – Dames Uit Westerkwartier) en Europarlementariër Paul Tang had het over de Europese verkiezingen onder de titel 'zeker Europa'.

Even voorstellen:

Mijn naam is **Ilan den Haring**. Bij mijn vader woon ik in Leek en bij mijn moeder in De Wilp. Ik zit in klas twee van het atheneum op het csg Augustinus college. En mijn hobby's zijn schaken, politiek en gamen. Ik ben kinderburgemeester in het Westerkwartier. Mijn lievelingskleur is rood net als het logo van de PvdA maar ik heb het niet daarom gekozen. Ik ga met de bus naar school want mijn school ligt in Groningen en er is geen fietspad van Leek naar Groningen. Ik hou ook van lezen, ik lees het liefst middeleeuwse fantasieboeken zoals 'The lord of the rings', maar ik vind stripboeken van Marvel en DC ook heel leuk om te lezen.

In gesprek met Ilan den Haring Jong in de PvdA

Op 3 februari 2018 hield onze afdeling een Algemene Ledenvergadering. Ilan wilde graag met zijn moeder Isolde mee ondanks haar waarschuwing dat hij het waarschijnlijk erg saai zou vinden. Gewapend met een telefoon om eventueel spelletjes te spelen togen Isolde en Ilan naar Grijpskerk. De leden bespraken het verkiezingsprogramma voor de herindelingsverkiezingen. Ilan deed in deze vergadering in de algemene ronde en ook in een themagroep mee en dropte het idee van een kinderraad.

Deze eerste kennismaking met politiek smaakte naar meer. Of zoals Ilan zegt: "Dingen die niet kloppen kun je veranderen. Waarom moet er een stoplicht staan waar je op moet wachten, als het helemaal geen druk kruispunt is? Je kunt dan toch een brief schrijven naar de gemeente."

Werkbezoek bij Lodewijk Asscher:

Tijdens de verkiezingscampagne voor de gemeenteraad was Lodewijk Asscher in het Westerkwartier. Ilan trok de stoute schoenen aan. Niet gevraagd is altijd mis toch? Of hij

niet een dagje stage kon lopen bij Lodewijk in de Tweede Kamer. Dat mocht. Op 18 december 2018 gingen Ilan en Isolde naar Den Haag. Er werden de nodige handtekeningen gescoord en in een kleine pauze heeft hij Lilianne Ploumen uitgelegd hoe je een selfie maakt.

Kinderburgemeester

Ilan is momenteel de kinderburgemeester van het Westerkwartier. Hij heeft er zelf voor gezorgd dat deze functie er is. Ilan had gelezen dat dit in Dokkum bestond. Ilan heeft een brief geschreven naar Henk Kosmeijer, destijds burgemeester van Marum. Van het een kwam het ander. Marum kreeg een kinderburgemeester en Ilan werd de eerste.

Ilan vindt het belangrijk dat volwassenen die besluiten nemen zich proberen te verplaatsen in jongeren. Daar heeft hij met Koos Wiersma, de tijdelijke burgemeester, over gesproken. Daarom staat er nu een lege stoel in de raadzaal van de gemeente Westerkwartier. De zogenaamde “Stoel van de toekomst”. Ilan heeft een wens: een kinderraad waarvan een toekomstige kinderburgemeester het boegbeeld is.

Waarom de PvdA?:

Op school werd tijdens een les gevraagd naar je idool. Ilan is daarin heel duidelijk. Dat is voor hem Willem Drees. Hij vindt het goed dat Drees de AOW heeft geregeld zodat iedereen een goed inkomen heeft. Mensen moet je helpen. Ilan is het helemaal eens met de uitgangspunten en waarden van de PvdA. Ook vindt hij dat iedereen gelijke kansen moet krijgen. “Ik zit op het VWO en als ik iets niet snap kan ik dat aan mijn ouders vragen. Er zijn ook kinderen die dat niet kunnen en voor hen is het dan lastig om ook naar het VWO te gaan.”

Jongeren betrekken bij de politiek:

“Jongeren weten niet wat politiek is en dat politiek leuk is”. De provincie hield op 18 september 2020 een speciale “Praten met de Staten”. Jongeren konden een vlog of mail sturen met hun ideeën voor de provincie Groningen na COVID-19. Daarnaast hebben de Staten een aantal jongeren gevraagd hun ideeën toe te lichten. Er hebben veel jongeren en scholen deelgenomen. Ook Ilan. Tijdens de voorbereiding werd duidelijk dat er echt wel interesse is. Ilan kreeg allerlei tips en adviezen van zijn klasgenoten.

Nu in deze COVID-19 tijd trekken de jongeren aan het kortste eind. Natuurlijk moeten ouderen worden beschermd, maar de jongeren zijn er ook nog. “Waarom beloon je jongeren niet als zij zich goed houden aan alle maatregelen? Dan weet je waarvoor je het doet. Bij goed gedrag mag je bijvoorbeeld gamen in een grote ruimte of dan mag jij wel naar de bioscoop.”

Ilan vindt een aantal onderwerpen belangrijk en vindt dat daar aandacht voor moet komen.

1. Meer de jongeren betrekken bij de politiek.
2. Snel Internet. Hij kan vaak niet inloggen bij de digitale lessen door COVID-19 .
3. Meer groen / een goed milieu.
4. Een goed fietspad van Leek naar Groningen. Hij hoeft niet met de bus en kan best fietsen, maar je moet nu over heel drukke wegen waar veel auto's langs razen. “Waarom overleggen mensen niet met kinderen waar zij graag een fietspad willen?”

Zelf wil hij graag meedenken over het nieuwe verkiezingsprogramma voor de gemeenteraadsverkiezingen in 2022. Hij denkt dat er best meer jongeren zijn die dat willen. Hij stelt voor om kinderen en kleinkinderen van de leden (eventueel ook vrienden en vriendinnen) bij elkaar te laten komen. Bijvoorbeeld voor een debat over een aantal stellingen. Uiteraard moet dat onder het genot van veel pizza en cola!

Ilan zou graag een debatclub willen. Is dat niet iets voor de afdeling om jaarlijks een Lagerhuisdebat te organiseren als themabijeenkomst. Jongeren en ouderen met elkaar in debat over politieke onderwerpen in het Westerkwartier.

Ook zegt Ilan dat als hij wordt gevraagd het bestuur en de fractie wil bezoeken als zij thema's bespreken die over jongeren gaan.

Ilan. Een bevlogen jonge sociaaldemocraat. Nu nog te jong voor de kieslijst van de gemeenteraad, maar er komen verkiezingen in 2026. Als hij 16 is kan hij lid worden van de Jonge Socialisten.

Door Paula Grit

In gesprek met Julian Bushoff 'Niet alleen prediken, vooral ook doen'.

Julian is in korte tijd een bekende verschijning in het Groningse geworden. Met zijn 24 jaar is hij inmiddels ruim 2 jaren fractievoorzitter voor de PvdA in Stad en bij de Tweede Kamer verkiezingen stond hij als nummer 13 op de lijst. Wat heeft hij de laatste tijd ervaren en hoe kijkt Julian aan tegen de waarden van onze partij?

Julian werd in de stad Groningen geboren en na een periode met zijn ouders in Roderwolde is hij daar voor zijn studies aan de RUG teruggekeerd. Naast zijn drukke politieke agenda studeert hij daar Economie en Internationale Betrekkingen. Uit ons gesprek blijkt dat studie en politiek regelmatig om voorrang strijden waarbij ook wel blijkt dat de studie niet altijd wint. Zijn 'carrière' binnen de partij gaat in een razend tempo. Hij was betrokken bij de landelijke campagne voor de verkiezingen in 2017, was voorzitter van de Jonge Socialisten Groningen, jongste raadslid in Stad, fractievoorzitter, medeschrijver van het landelijk verkiezingsprogramma en stond dit jaar als nummer 13 op de lijst voor de Tweede Kamer. Dat laatste leek een grote verandering te brengen in zijn dagelijkse en politieke leven maar we weten inmiddels allemaal hoe de verkiezingen zijn verlopen. Dat doet echter geen enkele afbreuk aan zijn ambities, zijn positieve houding en goedlachse uitstraling. Hij ziet nog ruim voldoende uitdaging om de gemeente Groningen socialer en aantrekkelijk te maken voor jong en oud.

Zijn leeftijd, ook wij kunnen er niet omheen, is een onderwerp dat steeds weer opduikt wanneer Julian in de media verschijnt. Hij is vooral bezig met de inhoud, met wat hij voor de inwoners van zijn gemeente wil bereiken, maar ziet de vragen omtrent zijn leeftijd vooral ook als een kans. "Het geeft mij extra media-aandacht en daarbij kan ik tegelijk ook mijn inhoudelijke PvdA-verhaal onder de aandacht brengen".

Geen automatisme

Als medeschrijver van het verkiezingsprogramma en met zijn plaats op de kandidatenlijst voor de Tweede Kamer verkiezingen kreeg hij de afgelopen periode een diepere inzicht in de Haagse politiek. Een kans die hij met beide handen aangreep. Het was volgens Julian zeker geen automatisme om 'ja' te zeggen op de vraag om naar Den Haag te komen. Hij heeft hier vrij lang over nagedacht maar vond uiteindelijk dat hij de stem van jongeren bij thema's zoals Onderwijs en Huisvesting ook daar moest laten horen. Bovendien ziet hij in dat politieke carrières niet te plannen zijn en dat je als een kans zich voor doet deze op dat moment moet beetpakken. En dat heeft hij met heel veel enthousiasme gedaan.

Julian genoot van alle contacten die hij met inwoners en organisaties had rond het schrijven van het programma. Een programma dat volgens Julian de wezenlijk sociaal-democratische waarden in de huidige tijd plaatst. Een tijd waar die waarden juist nodig zijn. Een tijd ook waar, mede door corona, de verschillen tussen mensen met verschillende kansen zo pijnlijk zichtbaar zijn. Julian ziet ook dat er onder een breed deel van de bevolking nadrukkelijk steun is voor onze koers. De kunst is nog wel om dat goede verhaal op een goede manier onder de aandacht te brengen. Met een uitgeschreven verkiezingsprogramma ben je er nog niet. Naast Julian zat ook Henk Nijboer in de schrijversgroep. Misschien mede daardoor kregen ze de, door Henk en Julian als compliment ervaren, kritiek dat de naam 'Groningen' wel erg vaak in het programma voorkomt. Die kritiek kwam natuurlijk van buiten de provincie.

Cruciale banen

Wat moet er dan gebeuren om onze idealen en doelen wel goed onder de aandacht te brengen? Volgens Julian hebben we een verkiezingsprogramma dat hoop uitstraalt en dat positieve kansen benoemt. Weg van het negativisme en problematiseren. Toe naar het weer waarderen van het belang van goed werk voor iedereen, naar betaalbare huisvesting voor jong en oud, naar prima onderwijs. De mensen in de zorg, de agenten, de buschauffeur: We hebben ze keihard nodig en zij houden onze maatschappij draaiend. We hebben allemaal gezien dat de mensen in de cruciale beroepen cruciaal zijn. Koester ze, bied ze een goed salaris en een vaste baan. De kansen zijn er, juist nu. Kansen benutten om iedereen mee te laten doen, dat is waar Julian voor gaat. Dat is ook waar 'onze club' voor moet blijven vechten. Vanuit een positieve en hoopvolle benadering. Dat maakt de PvdA-club ook tot de club waar je bij wil horen. Julian ziet hierin een voorbeeld in de persoon van Frans Timmermans. Wat een bevologenheid en positivisme. En wat een succes leverde dat positieve verhaal op bij de laatste Europese verkiezingen.

Nu de deur van de Tweede Kamer (nog) niet voor hem openging neemt Julian zijn ervaringen wel mee terug naar het Noorden. Het grotere verhaal van wat er in Nederland nodig is, is ook in Groningen van belang. En juist van onderop staan we dicht bij de mensen en kunnen we hier zorgen voor goede huisvesting voor onze studenten en voor werk voor mensen die daarvoor een steuntje in de rug kunnen gebruiken. Voor zijn eigen politieke handwerk heeft Julian gezien dat het in Den Haag nog veel sneller gaat.

De politieke arena vereist daar heel snelle reacties op plotseling opkomende discussies. Niet te lang praten over politieke strategieën en belangen, maar vanuit je overtuiging en gevoel reageren. Dat is wat Julian graag meeneemt naar Groningen en vaker denkt te kunnen gaan inzetten. Hij vindt ook dat hij geleerd heeft om scherper te formuleren. De uitstekende kennis van een verkiezingsprogramma helpt daar trouwens erg bij. Je weet wat je wil en vooral ook waarom je dat wil.

1 mei moet je vieren

Hoe past bij dit optimistische geluid en bij het opkomen voor de jongeren een 1 mei viering? Is dit nog van deze tijd? Julian is ervan overtuigd dat dit zeker van deze tijd is. Niet alleen ouderen maar juist ook jongeren hebben meer dan ooit behoefte aan een goede baan, eerlijke salarissen en zekerheid. Een minimumloon van €14 is echt nodig. De *Übers* en *Deliveroos* van deze wereld buiten jongeren uit. En zonder die eerlijke baan is ook goede huisvesting onbereikbaar. Er is nog veel te doen en te bereiken en corona heeft bij velen dit besef gebracht. We hebben in onze maatschappij iedereen nodig en iedereen verdient goed en passend werk. Daar ligt nog een weg te gaan maar juist als PvdA hebben we daar ook veel successen om op terug te kijken. Laten we daarom vooral ook niet vergeten om op 1 mei te vieren wat we allemaal al hebben bereikt op het gebied van goed en netjes werk. Het is zeker niet voor niets dat Julian, met zijn positieve en vrolijke uitstraling, nadrukkelijk wijst op de mogelijkheid om samen succes te vieren. Een partij die mensen bijeenbrengt, feestjes viert en bevlogenheid uitstraalt, daar wil je toch bij horen?

Concreet zijn, doen

Op de vraag waar de PvdA volgens Julian, los van de inhoud, vooral aandacht aan moet geven noemt hij dat we niet alleen moeten prediken, maar vooral ook doen. We zijn een brede volkspartij waar iedereen zich thuis moet kunnen voelen. We hebben een goed verhaal met kernwaarden die (juist nu) heel veel mensen aanspreken. Maak dan ook concreet wat onze ideeën voor concrete mensen betekenen. Zorg er daarbij voor dat ook jongeren zich kunnen herkennen in ons verhaal. Lever het positieve alternatief voor wat we de afgelopen jaren mis hebben zien gaan.

Door Simon Jelsma

In gesprek met Carine Bloemhoff: 'Ongelijk investeren voor gelijke kansen'

Carine Bloemhoff (1983) is één van de twee PvdA wethouders van de gemeente Groningen. Ze werkt keihard om het leven van hen die wat extra ondersteuning nog hebben beter en prettiger te maken. Met de introductie van basisbanen lijkt ze een succesformule te hebben gevonden.

Carine is sinds 2019 wethouder met in haar portefeuille Onderwijs, Werk & Participatie, Arbeidsmarktbeleid en Accommodatiebeleid. Verder is zij wijkwethouder voor Oude Wijken. Carine heeft een man en twee kinderen van drie en vier jaar. Een druk bestaan. Na haar studie rechten aan de RUG specialiseerde zij zich met een vervolg masteropleiding in onderzoek op het gebied van staats- en bestuursrecht. Ondertussen kwam ze in 2010 in Stad in de gemeenteraad en in 2014 werd zij daar fractievoorzitter voor onze partij. In 2018 mocht zij als lijsttrekker de verkiezingen in en dat resulteerde toen de PvdA tot het college toetrad in het wethouderschap. Haar portefeuille is Carine op het lijf geschreven en past als een jas bij wat wij als PvdA zo belangrijk vinden. Ze is blij dat ze in een college mag werken waar voor iedereen de mens echt centraal staat. Het gaat goed met Groningen. De stad bruist, het gaat economisch goed en Groningen staat meer dan ooit op de kaart. Toch groeit één op de zes kinderen op in armoede en zitten 10.000 mensen in de bijstand. Schrijnende cijfers die niet geaccepteerd kunnen en mogen worden.

Pijndossiers

Carine hield zich in haar hele politiek loopbaan bezig met werk, inkomen en armoede. Met de afschaffing van gesubsidieerde banen lagen er veel pijndossiers op haar tafel. Pijndossiers van mensen die aan zichzelf werden overgelaten en de steun van de overheid toch hard nodig hadden. Mensen die niet alleen zelf recht hebben op werk maar die ook de basis vormen voor een gezonde arbeidsmarkt. Carine benadrukt in ons gesprek keer op keer dat werk een grondrecht is voor iedereen.

In veel gevallen komen mensen in de bijstand terecht en zijn ‘veroordeeld’ tot een bestaan in de marge waarbij hooguit vrijwilligerswerk nog enige waardering en voldoening oplevert. Accepteren we dit of kunnen we vertrouwen hebben in mensen en ze met ondersteuning een zelfstandige positie in de maatschappij aanbieden? Met de recente ervaring zien we dat de overheid te vaak is uitgegaan van wantrouwen. Laten we zorgen dat de basis van vertrouwen ook kan leiden tot zelfstandigheid in een volwaardige baan. Met dat vertrouwen creëerde Carine ‘haar’ Groningse basisbaan.

Basisbanen

Basisbanen zoals die in Groningen vorm kregen moeten er voor zorgen dat mensen die niet aan slag kunnen komen toch een volwaardige baan krijgen en daarmee tegelijk een bijdrage leveren aan de leefbaarheid in wijken en dorpen. Het is werk dat anders niet wordt uitgevoerd. Dat kan zijn in de

openbare ruimte zelf maar ook bij sportverenigingen, het onderwijs of bij bewoners die wat extra aandacht of praktische ondersteuning verdienen. Om voor een basisbaan in aanmerking te komen moet iemand (met ondersteuning) al de nodige moeite gedaan hebben om regulier werk te vinden. Hij of zij zit nu in de bijstand en er is geen perspectief meer op een reguliere baan. Met de nodige begeleiding kunnen deze mensen, als ze daarvoor kiezen, aan het werk met iets waar ze toe in staat zijn en waar ze de maatschappij mee ondersteunen. Het werk wordt aangemeld vanuit de wijken, waarbij naast de buurt en de daar werken maatschappelijke organisaties en verenigingen ook het bedrijfsleven zich met passende werkzaamheden kan melden.

Vanuit de overtuiging van Carine dat iedereen blijvend recht heeft op bij hem/haar passend werk en ook vanuit het besef dat niet iedereen in het reguliere arbeidsproces is in te passen, is de basisbaan niet gericht op het uitstromen naar regulier werk. De intensieve begeleiding binnen het project is dan ook gericht op het blijvend goed functioneren binnen de basisbaan. Een baan die mensen weer zelfstandigheid, voldoening en zelfrespect oplevert.

Prachtige kans

Het project is in 2020 opgestart en loopt voorlopig voor een periode van drie jaren. Resultaten worden permanent in de gaten gehouden en aan het eind van de drie jaren zal moeten worden besloten over definitieve invoering. Op de vraag hoe de tussenresultaten zijn geweest citeert Carine vol enthousiasme eerst de uitspraken die zij van de deelnemers te horen kreeg: “Bedank voor deze prachtige kans”, “Ik word weer voor vol aanzien”, “Ik voel mij veel gezonder”. Dat is waar je het voor doet. Mensen die zich weer volwaardig onderdeel van de gemeenschap voelen, die weer hun eigen inkomen

verdienen, die gezonder zijn en die zich weer gewaardeerd voelen. Al die elementen komen ook naar voren in de tussenevaluaties. Deelnemers zijn zeer gemotiveerd wat ook blijkt uit een ziekteverzuim van slechts 2%. Het voornemen was om in 2020 naar 40 deelnemers te groeien maar als gevolg van corona is het aantal momenteel 25. Het is een project waarbij persoonlijk contact met de deelnemers heel erg belangrijk is en corona heeft de groei naar 40 deelnemers daardoor even wat beperkt.

Er is ook gekeken naar kosten en opbrengsten. Dan gaat het niet alleen om salarissen en besparingen op uitkeringen maar ook om besparingen of opbrengsten voor de maatschappij. Wat te denken van bijvoorbeeld de besparing op ziektekosten nu blijkt dat de deelnemers hier veel minder gebruik van hoe-

ven te maken. De uitgevoerde 'maatschappelijke kosten-baten analyse' laat zien dat de basisbanen geld opleveren. Probleem is nog wel dat de kosten vooral bij de gemeente liggen en de opbrengsten bij andere partijen.

Groningse model

Het (voorlopige) succes van Carine en Groningen is niet onopgemerkt gebleven. Landelijk is er veel aandacht voor en er wordt gespiegeld aan vergelijkbare projecten in andere steden. Op veel andere plaatsen is er echter voor gekozen om banen aan te bieden voor een beperkte periode. De bedoeling is daar dat de deelnemers uitstromen naar een reguliere baan. Natuurlijk mag men ook in Groningen naar een andere baan overstappen maar een groot deel van het succes lijkt toch juist te zitten in het permanente karakter van de basisbaan. Ook binnen de PvdA is veel aandacht voor Carine's initiatief en de basisbaan heeft dan ook een prominente plaats gekregen in het landelijk verkiezingsprogramma. Inmiddels heeft ook de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) de basisbaan omarmd en sluit naar het lijkt aan bij het Groningse model.

Carine blijkt zeer bevlogen te zijn om de basisbanen tot een succes te (blijven) maken. Maar niet alleen dat; er zijn nog veel meer mensen die de zorg van haar gemeente nodig hebben en verdienen. Ja, iedereen heeft recht op werk, ook zonder zicht op een reguliere baan, maar ook de oude wijken waar zij wijkwethouder is hebben nog de nodige uitdagingen. Iedereen verdient een eerlijke kans op een goed leven. Dat we sommigen daar wat meer ondersteuning bij moeten en willen bieden past bij onze sociaaldemocratische idealen. Juist omdat niet iedereen in gelijke omstandigheden verkeert. Daarom vindt Carine dan ook nadrukkelijk dat we ongelijk moeten investeren voor gelijke kansen.

Door Simon Jelsma

Kandidatencommissie

Na haar studie Communicatie aan de Hanzehogeschool Groningen werkte Laura, eerst als ZZP'er, daarna in vaste dienst, in diverse functies in de publieke sector. De jaren in de Jonge Socialisten vormden een goede leer-school. Tussen 2003 en 2014 was ze lid van Provinciale Staten. In 2014 werd ze wethouder in de gemeente Oldambt. Sinds april 2020 is ze directeur-bestuurder van de woningstichting Groninger Huis, die vanuit Zuidbroek zo'n 4500 woningen verhuurt in Oost- en Midden-Groningen.

In 2022 zijn er gemeenteraadsverkiezingen. In de aanloop daarnaartoe gaat het om een goed programma en goede kandidaten. Net als in 2018 spreekt een commissie van drie PvdA'ers van buiten onze gemeente alle kandidaten en stelt een volgorde voor. De ledenvergadering beslist daarover. Behalve Laura zitten ook Wouter Meijerman (vz) en Anne Doornbos in deze commissie.

In gesprek met Laura Broekhuizen

'Hier ligt alleen het algemeen belang op tafel'

Ontmoetingsplek is een bankje in het Roegwold, mooie, nieuwe natuur vlak bij het plaatsje Woudbloem tussen Slochteren en Stad. Bijna net zo mooi als de Onlanden 😊. We voeren dit gesprek in het lentezonnetje op zaterdag 3 april, net voor Pasen, het weekend waarin demissionair premier Rutte moe(s)t beslissen of hij de eer aan zichzelf ging houden. Het zijn weken waarin de PvdA zijn knopen telt na opnieuw een zeer

matig verkiezingsresultaat. Hoe komt het dat het de sociaaldemocratie niet lukt om een populair alternatief te vormen voor gewoon en bedenkelijk rechts? Wat kunnen we in het Westerkwartier verder opsteken van partijgenoten in Oost-Groningen? En hoe kijkt ze naar het Westerkwartier?

Alle bootjes vlot?

In april 2020 nam Laura ontslag uit de 'mooiste hondenbaan van de wereld', het wethouderschap van de gemeente Oldambt. Ze was 6 jaar wethouder in een coalitie met CDA, SP en Partij van het Noorden en was verantwoordelijk voor ruimtelijke ordening, economische zaken, omgevingsdienst, wonen, welzijn en zorg. Denk je aan het Oldambt, dan denk je aan de Blauwe Stad, dat enorme project dat 25 jaar geleden werd bedacht om Oost-Groningen een nieuwe impuls te geven. Iedereen in Nederland, zo was de gedachte, wil aan water wonen, weet je wat: we graven een schitterend meer en bouwen er een nieuw dorp. Dat trekt mensen met geld en ondernemingszin, die er investeren in de omgeving. Het was een plan met een hoog maakbaarheidsgehalte, typisch PvdA dus, maar ook een uiting van het liberale geloof in 'doorsijpel' effecten: als het de hogere

inkomens voor de wind gaat, dan trekt dat alle bootjes vlot, ook de kleinste schuitjes. Het Oldambtmeer ligt er anno 2021 fantastisch bij, maar hoe zit het met huizen en investeringen?

Laura: „Dat was wel een dilemma. In 2014 was de situatie zo, dat de plannen ruimtelijk gezien goed uitpakten, maar dat de woningbouw onvoldoende van de grond kwam. Daarmee leed de provincie flinke verliezen, want die had de grond in eigendom. Moesten we in Blauwe Stad dan toch starterswoningen gaan bouwen? Ik koos ervoor om dat niet te gaan doen, omdat we daarmee omliggende plaatsen zouden beconcurreren en leegzuigen. Dat was natuurlijk ook wel eigenbelang van de betrokken gemeenten maar lastig voor de provincie. Uiteindelijk kwam er een soort tussenoplossing waarbij we zijn gaan bouwen voor het middensegment door cataloguswoningen aan te bieden. Nu loopt de huizenverkoop in dit nieuwe gebied weer als een lier. Er komen zelfs appartementen.”

Leegstand en bouwen

„Een andere kwestie was de sanering van het centrum van Winschoten. Net als bijna overal hebben de oude winkelcentra het moeilijk. Internet, ontgroening en vergrijzing leidden tot lege winkelpanden in de winkelstraten. We moesten dus het centrum versterken. Daarvoor hebben we een programma ‘versterking binnenstad Winschoten’ ontwikkeld en dat leidde natuurlijk tot veel discussies en emoties. Ik heb wat mensen aan mijn tafel gehad – ik werk niet vanachter een bureau, maar ga met iedereen om de tafel. Ik zei dan vaak: ‘er ligt hier maar één belang op tafel en dat is het algemeen belang’. Dat is de bron van de sociaaldemocratie, wat betekent een keuze voor de samenleving en voor ieder lid daarvan? Hoe verbeter je ieders leven, stapje voor stapje. Dat was mijn ideaal, iedere dag. Naast de verheffingsgedachte is dat de kern.

Maar mensen zijn natuurlijk vaak boos. Ik snap dat ook wel, want de overheid neemt ook vaak beslissingen die tegen hun directe belang indruisen. Op de PvdA zijn ze dan extra kwaad. Dat heeft met verwachtingen te maken. Bij ons met onze idealen hebben mensen hogere verwachtingen! En zijn dus ook sneller teleurgesteld. Ik kreeg dat ook als commentaar van mijn medewerkers: ‘jij bent ook nooit echt tevreden’.

Een besluit waar ik wél tevreden over was, was de ombouw van een supermarkt naar een kerk. Ik was in overleg met een kerkgenootschap die een nieuwe kerk wilde bouwen in een oude garage op het industrieterrein. Maar ik heb hen ervan weten te overtuigen om te kiezen voor de verbouwing van een leegstaande supermarkt in de binnenstad.

‘Jullie horen in het centrum, niet in een buitenwijk’, en dat is gelukt. Dat is goed voor hen, maar ook voor bestedingen in de binnenstad.”

Corporaties en sociale huur

“Jij zegt nou wel, Nederland moet een miljoen woningen bouwen maar voor de regio Oost- en Midden-Groningen ligt dat toch iets anders. Hier gaat het om andere basisvragen. Zo hebben wij veel huizen in het aardbevingsgebied. Daar gaat het primair om het bieden van een ‘veilig thuis’, om sociale samenhang in een wijk. We zijn als woonstichting dus niet alleen van de stenen, maar van het ‘thuis maken’ of ‘thuis voelen’ voor

mensen met een kleine portemonnee. In dat verband heb ik in november ook meederhandeld met het rijk voor extra geld: 135 miljoen in het kader van de Kr8 afspraken over versterking van de woningen in het aardbevingsgebied. We geloven verder in ‘flexibel bouwen’, het bouwen van eengezinswoningen met een ‘luie trap’ (trap met flauwe helling) met sanitair boven en beneden, en ‘intergenerationeel wonen’, waarbij opa’s en oma’s in hun wijk kunnen blijven wonen.

De verhuurdersheffing – belasting voor de corporaties, ingesteld in een periode dat sommige bestuurders van corporaties torenhoge declaraties indienden – is nu in discussie met het kabinet. (Die heffing leidde volgens velen tot een enorme daling van het aantal nieuwe huizen, je) Minister Ollengren stelt voor met nieuw geld komen tegenover afdwingbare nieuwe prestatieafspraken door het rijk. De corporaties – en daar hoor ik nu ook bij – vinden dat toch onverstandig. Prestatieafspraken maak je lokaal met huurders en gemeenten. Overigens ben ik wel voor het herinvoeren van een ministerie voor ruimtelijke ordening en meer regie bij het rijk. Dat is echt nodig. Ruimtelijke kwaliteit lijkt soms in de vaart der volkeren wat in de verdrukking te komen, denk maar aan de blokkendozen langs snelwegen...daar is ons mooie landschap te kwetsbaar voor en moeten op die kwaliteit passen met elkaar.”

Nog altijd relevant

‘Natuurlijk is de PvdA nog relevant. Ik geloof daar heilig in. Zeker, we lijken op Groen Links, maar stellen vaak toch net andere prioriteiten. Groen Links wil zeg maar koste wat het kost zonnepanelen op de daken, wij willen dat perse betaalbaar houden. Ik pleit er voor om op links veel meer samen te werken. Waarom creëren we in de Kamer niet één gezamenlijke fractie met Groen Links? Ik heb als wethouder in Oldambt ook prima kunnen samenwerken met de SP, zowel op inhoud als de persoon.

Houdbaarheid

Rutte heeft zich de afgelopen weken verslikt. Zijn houdbaarheidsdatum is verstreken. Je kunt de kwestie Omtzigt niet zomaar bagatelliseren. De uitvlucht 'Geen actieve herinnering', is niet geloofwaardig, zeker niet na de toeslagen-affaire, toen Rutte zich ook al uit de vlek wegpoetste.

Lodewijk Asscher heeft hoe moeilijk ook toch de juiste conclusie getrokken. Niet dat we als PvdA voor die integere afwe-ging beloond zijn, nee. Ik ben wel blij dat Ploumen niet de indruk wekt dat ze per se wil meeregeren.

Het Westerkwartier ken ik enigszins vanuit mijn periode in de Staten. Het viel me op dat jullie je zelf altijd lijken te redden en de provincie niet zo nodig hadden. Zoals ik van een wethouder uit jullie gemeente hoorde: hier komen ze met plannen en nemen het geld zelf al mee. Bijzonder!

Mooie klus dus om met jullie kandidaten in gesprek te gaan! Ik hoop op mooie gesprekken."

Door Joost Eskes

In gesprek met Anneke en Jan de Jong

‘Scherpe keuzes nodig voor PvdA’

Al bijna vijftig jaar zijn ze van de partij, echte sociaaldemocraten. Geboren Lei(d)enaren! Maar Anneke en Jan de Jong besloten in 1980 de oversteek te maken naar

Groningen want dat was het ‘walhalla van de sociaal democratie’. In de Martinistad wisten wethouders als Jacques Wallage en Max van den Berg te inspireren met vernieuwende onderwijsprojecten, verkeerscirculatieplannen en stadsvernieuwing. Via een advertentie in Vrij Nederland vond Jan zijn droombaan. De sleutelstad verlaten was een heel ding en ... wat een gek taaltje spraken ze daar in Leek! Verstond je echt niks van, ‘Pleurtop zeg’!²

Maar ... al doende leert men en Jan en Anneke integreerden snel.

Jan ging aan de slag in het epicentrum van vernieuwing, het stadhuis op de Grote Markt, terwijl Anneke zich op vrijwilligerswerk wierp. Ze was vrijwilliger op de school van hun dochter, in de bibliotheek, de wereldwinkel en niet te vergeten, de lokale Partij van de Arbeid. Binnen de kortste keren was de één secretaris en nam deel aan het actiesecretariaat (een soort ombudsfunctie), de ander voorzitter. Jan was raadslid vanaf 1982 tot 1994. In 1986 werd hij wethouder en deed dat tot 1994, twee perioden lang. Tropen-jaren dus, zo werd als voor zoveel dertigers en veertigers die op stoom komen in hun loopbaan, een gezin stichten, een nieuw begin maken.

Bijna vijftig jaar lid dus. Hoe kijken ze *nu* tegen hun politieke partij aan? Is het 75-jarig bestaan van de PvdA een feestje waard? Of is de PvdA intussen een muurbloempje dat wat wegwijnt aan de rand van de dansvloer? Wordt het tijd voor een infuus, van Groen Links en wie weet andere linkse partijen? Heeft Job Cohen gelijk met zijn fusieoproep? En (hoe) kan de sociaaldemocratie zichzelf vernieuwen? Het zijn vragen waar dit tweetal in een (te) warm maartzonnetje graag, nee gretig, op ingaat.

Feestje?

‘Natuurlijk is zo’n jubileum van 75 jaar PvdA een feestje waard’, zegt Jan. ‘Dat is het altijd. Wat zou het leuk zijn een keer een reünie te houden. Misschien niet nu, maar volgend jaar? Zulke momenten moet je vieren, in zo’n politieke partij moet het ook een beetje leuk en gezellig zijn.’ De 1 mei vieringen van de afgelopen jaren in Aduard en

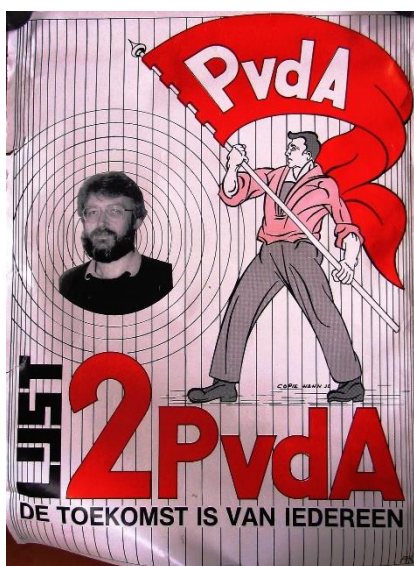
---

² Leids voor ‘ga toch fietsen’.

Garnwerd hebben ze gemist, want Jan en Anneke verblijven vanaf het vroege voorjaar graag in hun vakantiechalet in zuidoost Drenthe. Anneke weet het niet zo goed bij het thema 'feestje': 'Ik heb de laatste jaren wel gearzeld of ik lid zou blijven. Ik zie maar weinig van de PvdA, als ik eerlijk ben, maar ..., ik ben toch lid gebleven.' De strijd om het lijsttrekkerschap tussen Samsom en Asscher was een dieptepunt. 'Zo verloren we Samson, en uiteindelijk ook Asscher'. Meer samenwerking op links, dat moet, vinden ze alle twee. 'Veel meer samenwerken met de andere progressieve partijen, dat roepen we al jaren', zegt Anneke.

Progressief

Jan gaat er es goed voor zitten, want het gaat in de politiek ook om gelijk *krijgen*. Ook in het Westerkwartier. Hoe zit het in onze gemeente nu met de politieke verkaveling? Macht is – en hier komt de oud-wethouder toch weer naar voren - een onmisbaar instrument om invloed uit te oefenen, al is het geen doel op zichzelf. Wat de PvdA in het Westerkwartier zou moeten doen, zegt Jan, en hij begint aan een gloedvol betoog, is 'veel nauwer optrekken met de andere progressieve partijen. Het begrip 'links' moeten we maar even laten vallen, we moeten het hebben over 'progressief'. Dat hoeft niet perse door een fusie aan te gaan met Groen Links en/of andere progressieve partijen, maar wel om een gezamenlijke programma en lijst. Daarmee laat je zien dat je de progressieve partijen wilt bundelen tegenover de meer behoudende partijen. Want laten we wel wezen, door de totstandkoming van die ene gemeente Westerkwartier zijn de behoudende partijen dominant geworden. Deze partijen hebben vrij stevig greep op het huidige gemeentebestuur en voeren hun programma uit. En dat kan zich zomaar herhalen in 2022, als 'links', o nee, 'progressief WK zich niet vernieuwt'.

Verkiezingen 1990 - Jan is lijsttrekker.

Om de kiezers te overtuigen moet je dus veel meer op de trommel van vernieuwing en verandering slaan en laten zien dat we bewegen, dat we veranderen. 'Zet tegenover dat behoudende gedachtengoed een hechte samenwerking van de progressieven. Dat is ook voor D66 aantrekkelijk en mogelijk ook voor de Christen Unie'. 'Dat creëert dynamiek', zegt Anneke. Een ander motief is dat de inhoudelijke verschillen tussen PvdA en Groen Links wel erg klein zijn geworden en dat geldt, behalve voor de sociaaleconomische zaken, ook voor D66, aldus Jan. 'Als je zo'n nieuwe weg inslaat, kun je mogelijk ook stemmers op SP en Partij voor de Dieren naar je toe trekken. Zo kun je je profileren en de kiezers iets te kiezen geven: progressief of behoudend.

Jan erkent dat zo'n politiek ook tot het tegendeel kan leiden: dat een behoudend blok besluit zonder een progressieve partij te gaan besturen. Maar bewegen en moed tonen is beter dan je niet verroeren en angst is veelal een slechte raadgever.

Rapport van platform Natuur en Landschap Westerkwartier

De juiste volgorde – klimaatbeleid

Behalve liefhebbers van Drenthe zijn Anneke en Jan ook fervente fietsers en genieten ze van de natuur. Jan is daarnaast altijd bestuurder gebleven, onder andere van de camping Lettelbert, waarover hij met Bé van der Veen een boek schreef. Als voorzitter van het platform 'Natuur en Landschap Westerkwartier' volgt hij de besluitvorming in het Westerkwartier over energie, klimaat, natuur en landschap op de voet. Ook sprak hij in tijdens de discussie in de gemeenteraad over de RES, de regionale energiestrategie, die elke gemeente moet formuleren. Hoe staat het ervoor met de energierevolutie van fossiel naar wind en zon?

„Het klopt wel dat we het ene na het andere zonnepark in de weilanden zien gebouwd worden. Dat is domweg een erg aantrekkelijk perspectief voor de 'cowboys', die zich op dit moment met die aanleg bezighouden. Tegelijk blijft het plaatsens van zonnepanelen op daken achter! Dat is echt de verkeerde volgorde. Ik zeg niet dat een project als een zonnepark te Matsloot, waarover nu zoveel te doen is, niet of nooit zou mogen. Maar naar mijn mening moeten we eerst energie besparen, isoleren en alle bruikbare daken beleggen met zonnepanelen. En dan pas de weilanden in. Nu verpesten we ons landschap. Misschien hebben we niet de luxe om opties uit te sluiten. Maar de juiste volgorde is cruciaal, zeker ook voor het verkrijgen van voldoende draagvlak voor het nemen van lastige besluiten. Zet als gemeente drones in om lege daken op te sporen en bied stimulansen!

Het moet samen!

Ander punt is dat de energietransitie, maar ook het behoud en verbetering van natuur en landschap in het Westerkwartier niet in een strijd tegen de boeren vorm moet krijgen. Het moet sámen: samen kijken wat wel haalbaar is en onder welke randvoorwaarden. Zonder dialoog lukt het niet. Natuurlijk is dit vooral Europees en nationaal beleid en is het Westerkwartier in dit opzicht maar een kleine speler. Maar net als Timmermans in Brussel zullen we in het Westerkwartier geldstromen moeten gaan verleggen van ongewenste naar gewenste activiteiten van boeren. Voor dat soort projecten is creativiteit en geld nodig, een tijdpad en de wil om samen te werken.

Ik mis enthousiasme en doorzettingskracht bij de politiek. Minister van Landbouw Schouten kwam met een sterke nota, drie jaar geleden, over circulaire landbouw. Maar de uitvoeringsnota was om te huilen. In het Westerkwartier dreigt dat ook: goede bedoelingen zijn er te over maar zaken in de uitvoering, zoals bijvoorbeeld het onderhoud aan en bescherming van belangrijke en

waardevolle natuur- en landschapselementen en de handhaving van wet en regelgeving kan vaak beter.

Menselijke maat

‘Nog een dingetje’, zegt Jan, als ons gesprek bijna is afgelopen. Wat ik toch wel leuk vind aan de nieuwe gemeente is dat ze meedenken met je. Ken je Stichting het Sprookje? Deze stichting verzorgt al bijna 70 jaar uitvoeringen van een Sprookje voor alle leerlingen van het basisonderwijs in onze regio. Ik zat met een van de wethouders na te denken over de mogelijkheid van nieuwe doelgroepen. Toen kwam die wethouder ineens met een nieuw idee: mantelzorgers. Dat vond ik creatief, dat de gemeente daarover meedenkt. En wat ook heel positief was, dat de gemeente daarvoor € 1000,-- beschikbaar stelde.

door Joost Eskes

In gesprek met Siep de Jong 'Mensen vroeg betrekken is ontzettend belangrijk'

Siep (80) is lid van onze PvdA sinds 1968 en ik herinner me de uitreiking van de PvdA speld bij het 50-jarig lidmaatschap op de traditionele 1 mei viering in Aduard. Gelukkig konden we in 2018 door de fusie van de vier afdelingen in het Westerkwartier weer een mooie invulling aan de Dag van de Arbeid geven waarbij ook plaats was voor de huldiging van leden met een langdurig lidmaatschap. Siep heeft op de 1 mei viering in 2019 ter gelegenheid van 100 Jaar In-

ternationale vrouwendag uitvoerig de geschiedenis van de internationale vrouwenbeweging geschetst. Zij is in onze partij een van de voortrekkers en voorbeelden geweest van de emancipatie van de vrouw in de politiek. Nu ben ik op bezoek in de gezellige klassiek ingerichte woonkamer van Siep in Tolbert, waar een paar meter boekenkast en een bos rode(!) tulpen bijdragen aan de knusse huiskamer.

Siepies wortels liggen vlakbij in de Wilp en Siegerswoude, op de grens van Friesland en het Westerkwartier. Siep ging naar de sociale Academie de Horst van Kerk en Wereld te Driebergen, een school voor maatschappijkritisch welzijnswerk waar veel PvdA 'ers (bijv. len Dales) opgeleid zijn. De Horst droeg aldus bij aan haar maatschappelijk bewustzijn. Ook een jaar aan de Benares Hindu Universiteit in Uttar Pradesh, in het noordoosten van India, heeft haar gevormd.

Bijstandswet

Siep werd maatschappelijk werker in noordoost Overijssel in de overwegend zeer christelijke gemeenten Den Ham-Vroomshoop en Vriezenveen met veel landbouw en armoede. De Algemene Bijstand Wet was in 1965 ingevoerd en het was de grote vraag hoe de gemeenten daarmee om zouden gaan. In die gemeente was dat niet bepaald sociaal zoals de bedoeling was. De burgemeester van Den Ham-Vroomshoop vroeg haar te rapporteren over haar cliënten die een bijstandsuitkering aanvroegen. Zij weigerde dat uiteraard maar wilde wel overleg voeren om een goed woordje voor hen te doen. Zo spande ze voor een gehandicapte die een negatieve bijstandsbeschikking van de gemeente Vriezenveen kreeg, een zaak tot op het hoogste niveau in Den Haag aan en won die ook. Er was eigenlijk maar één raadslid dat in

de ogen van Siep de goede mentaliteit hierin toonde, dat was een melkboer en enig raadslid van de PvdA. Zij kon goed met hem praten over sociale achterstanden en hij heeft er voor gezorgd dat zij in 1968 lid van de PvdA is geworden.

Ombudswerk

Jan Masman was toen Tweede Kamerlid vanuit Overijssel. Siepie was ondertussen secretaris van de PvdA afdeling Vroomshoop geworden. Na een lezing door Jan in Vroomshoop werd zij secretaris van zijn politieke team. Dat viel op en zo werd zij lid van het landelijk partijbestuur en ging naar Den Haag om voor de Tweede Kamerfractie ombudswerk op te zetten en steun te zijn voor de ombudsteams die overal opgericht werden. In die jaren 70 was het erg nodig dat mensen met problemen hulp konden vinden bij

een sociale instantie die naar sociale rechtvaardigheid streefde en zo kon opkomen voor hun belangen, en ook de weg wist in de gemeentepolitiek. In 1973 werd zij Kamerlid voor Overijssel en volgde Wim Meijer op. Toen in 1981 een kabinet CDA-PvdA-D66 onder premier Dries van Agt en vicepremier Joop den Uyl aantrad werd Siepie staatssecretaris op Volkshuisvesting voor minderheden onder minister Marcel van Dam. De samenwerking met Marcel was erg goed, ze vonden elkaar blindelings, het was dan ook jammer dat dit kabinet er maar negen maanden zat.

In 1984 volgde Siepie in Leek burgemeester Theun Zwart (ook PvdA) op. Zij bleef burgemeester van de gemeente Leek tot eind 2005, een lange periode waarin zij het boegbeeld was van het gemeentebestuur in Leek. Daarna werd Siepie weer actief in de PvdA, eerst als lid van het landelijk partijbestuur, later van het gewestelijk bestuur in Groningen. In campagnetijd is zij altijd bereid te flyeren en er hangt bij elke verkiezing steevast een poster op het raam!

De kern van de waarden van de PvdA zit voor haar nog altijd in de bekende slogan: Spreiding van Kennis, Inkomen en Macht. Dit bevat in een notendop de kernwaarden van de PvdA: het mee kunnen doen aan samenleving en arbeid door goed onderwijs

Siepie op campagne

voor allen, daarmee bestrijden van armoede en achterstanden met een goed sociaal vangnet als dat eens niet lukt, medezeggenschap in alle onderdelen van de maatschappij en medebezit van het kapitaal. In onze tijd nu weer meer nodig dan ooit!

Een dak boven je hoofd

De problemen op de woningmarkt zitten haar het meest dwars. Een goed onderhouden dak boven je hoofd is een belangrijke basisbehoefte, een plek waar je zelfstandig en jezelf kunt zijn. Dit moet toegankelijk en betaalbaar zijn voor iedere volwassene. De decentralisatie van de volkshuisvesting sinds 2010 en de afdracht van de woningcorporaties aan het Rijk pakt desastreus uit voor de woningmarkt. Bovendien verdween dit departement in 2010 geheel! Het Rijk heeft haar beleid op dit gebied overgelaten aan de gemeenten zonder de bijpassende bevoegdheden mee te geven. Hierdoor zijn grote verschillen in huisvesting ontstaan waarbij jonge mensen met veel lasten worden opgezadeld en wonen veel te duur is geworden, zowel huur als koop. De flexibilisering op de arbeidsmarkt die vooral jongeren qua financiële zekerheid treft, maakt het extra moeilijk.

Het marktdenken is doorgeschoten, dit lost de problemen op het gebied van basisbehoeften zoals wonen, werken en zorg niet op. De sociaal zwakkeren zijn hiervan altijd de dupe! Als de sociaal economische verschillen tussen mensen vergroot worden werkt dat politiek extremisme in de hand. Het is bizar dat

nu de VVD en CDA dat ook zien en in hun verkiezingsprogramma meer overheidsinvloed willen, terwijl je er in de dagelijkse praktijk nog niets van merkt!

De woningcorporaties zouden net als vroeger een voorname rol moeten spelen in het bouwen van voldoende sociale huurwoningen, maar hun rol is enorm uitgehold door de vanuit het Rijk opgelegde verhuurderheffing van miljarden euro's. Daardoor is de financiële armslag van de corporaties enorm ingeperkt. Siepie ging als staatsecretaris van Volkshuisvesting met de corporaties in portefeuille regelmatig op werkbezoek bij provincies en gemeenten en lette toen erg op het functioneren van woningbouw corporaties en op woonwagenlocaties. Slecht functionerende corporaties moesten een plan van aanpak presenteren en op korte termijn verbeteringen laten zien.

Er zou nu weer een Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening moeten komen om veel meer centrale regie in de huisvesting te pakken. Als je de komende tien jaar een miljoen huizen wilt bouwen ter leniging van de huidige woningnood moet dit wel gebeuren in overeenstemming met het aanwijzen van geschikte locaties in het hele land.

Sociale woningbouw, vooral in steden en zowel sociale huur als sociale koop, moet weer gestimuleerd worden. De regelgeving moet aangepast worden. Woningcorporaties moeten hiervoor weer over financiële middelen kunnen beschikken, temeer daar zij ook moeten investeren in energietransitie in hun woningbestand.

Daarnaast is baanzekerheid nodig opdat jonge mensen zekerheid hebben over hun inkomen en de woonlasten kunnen betalen. Het komende kabinet moet dus veel tegelijk aanpakken!

Wat moet de PvdA doen?

Centraal staat hoe je maatschappelijk met elkaar omgaat en eerst misstanden aanpakt. De basis is dat de verschillen tussen mensen niet te groot worden en de belangrijke basisbehoeften voor ieder vervuld kunnen worden. Daarnaast moet er veel aandacht zijn voor klimaat en natuur, omgeving en landschap, en een gezonde wereld.

Is er na de laatste verkiezingsuitslag nog hoop voor de PvdA?

Punt is hoe je aantrekkelijk blijft voor kiezers die geen problemen in hun basisbehoeften ondervinden zodat je een brede partij blijft ook voor de middenklasse. Er is veel versnippering in de politiek. Er zijn veel partijen voor deelbelangen, maar niet alles is even belangrijk.

Bestuurslid Paula Grit overhandigt Siepie de Jong haar PvdA speld.

Er zijn veel partijen voor deelbelangen, maar niet alles is even belangrijk.

Tenslotte, als je voor je partij iets bijzonders ziet gebeuren, dan moet je er een "bijeenkomst" voor belanghebbenden over beleggen waar het besproken kan worden. Zorgen dat belanghebbenden met onze plaatselijke volksvertegenwoordigers in gesprek kunnen. Siepie is beducht voor structuren waarin alles voorgekookt wordt. Plannen met name op het gebied van ruimtelijke ordening die mensen direct aangaan moeten in eigen partij in een veel eerder stadium aangekaart worden. Mensen vroeg betrekken is ontzettend belangrijk!

Door Jelle Veenstra

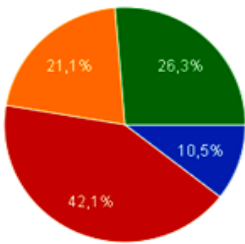

Vereniging - Enquête Pasen '21: 'Meer samenwerken op links, jazeker, maar een fusie?'

Enquête PvdA Westerkwartier april 2021

Via de post stuurden we jullie eergister een verzoek om mee te doen aan onze ledenenquête. In coronatijd hebben we elkaar jammer genoeg amper gezien en gesproken. We hopen dat dat snel weer mogelijk is. In 2022 komen er alweer gemeenteraadsverkiezingen aan. Daar willen we een goed figuur slaan. Daarom werken we de komende maanden aan een nieuw verkiezingsprogramma.

Eind april stuurden we alle leden een paaskaartje om hen te attenderen op een enquête over de **toekomst van de PvdA**. Hoe denken de leden over belangrijke zaken als samenwerken of fusie met andere progressieve partijen? Wat zouden **prioriteiten** moeten zijn in ons verkiezingsprogramma voor 2022? En hoe ervaren de leden van onze afdeling de **communicatie** binnen de afdeling, zeg maar bestuur, leden, fractie? Hier volgen eerste uitslagen. Duidelijk is dat wij er met ons allen nog niet helemaal uit zijn, of we in de nabije toekomst nog succesvol kunnen zijn op eigen kracht of dat we toch nauwer moeten gaan samenwerken.

- a. De PvdA moet zelfstandig blijven
- b. De PvdA moet zelfstandig blijven, maar zoveel mogelijk samenwerken met andere progressieve partijen als Groen Links, SP, Bij1, Volt, D66. (svp....)
- c. De PvdA mag wat mij betreft fuseren met GroenLinks
- d. De PvdA mag wat mij betreft fuseren met andere progressieve partijen als GroenLinks, de SP, Bij1, Volt en D66.

Vraag 1 ging over de vraag: 'na de teleurstellende landelijke verkiezingsuitslag van 17 maart 2021 pleiten veel mensen voor nauwere sa-

menwerking op links. Wat vindt U?' Op die vraag antwoordde u verdeeld.³ Hoe te interpreteren? Een grote meerderheid wil zoveel mogelijk samenwerken met andere progressieve partijen (bijna 90%). 47% vindt een fusie wenselijk of bespreekbaar. Maar je kunt ook lezen dat een kleine meerderheid tegen een fusie is.

Over dit onderwerp zijn we nog lang niet uitgepraat. U gaf veel **commentaar**: 'Ik denk dat de democratie gebaat is bij minder partijen en dus grotere samenwerking'; 'zoveel mogelijk eenheid op links is nodig om werkelijk macht te krijgen en belangrijke dingen voor elkaar te krijgen'; 'Ik vind dat die samenwerking VERDER moet gaan dan nu. Bv een duidelijk 10 punten plan gezamenlijk.' 'Omdat anders het gedachtegoed van de PvdA verdwijnt'; 'Groen Links heeft veel standpunten die zeker niet haalbaar zijn, sommige zelf schadelijk voor grote groepen mensen'.

Topprioriteiten, daarover ging de volgende vraag. U kon 7 onderwerpen op volgorde van belang plaatsen. De uitslag verbaast niet echt: armoedebestrijding staat op 1.

³ In absolute aantallen koos u als volgt: Blauw – 9; Rood – 33; Oranje – 17; Groen – 20.

Wat komt daarna?

	Thema / prioriteit	1	2	3	4	5	6	7
1	Armoede	45	13	5	5	2	3	4
2	Energie / klimaat	16	17	19	7	5	3	11
3	Werk	10	18	16	14	7	6	8
4	Leefbare dorpen	11	11	17	9	13	8	10
5	Betaalbaar Wonen	22	26	14	3	7	2	5
6	Landschap, natuur	12	15	10	5	7	16	13
7	Gezondheid	10	14	14	11	9	9	10

Zouden we bijv. uw **top drie scores** bij elkaar optellen dan is de volgorde: Armoede: 63; Wonen: 62; Energie/Klimaat: 52;. Lager scoren Werk 44; Leefbare dorpen 39; gezond-

heid 38; Landschap 37. Is dit een steekhoudende evaluatie? Niet echt, want iets kan op de zevende plaats staan, maar toch heel belangrijk gevonden worden. Natuurlijk ontbrak op deze lijst veel. U vulde aan met bijv.: ‘Verkeersveiligheid en toegankelijkheid voor ouderen en gehandicapten’; ‘Discriminatie’; ‘Sport en bewegen’; ‘excellent basisonderwijs’.

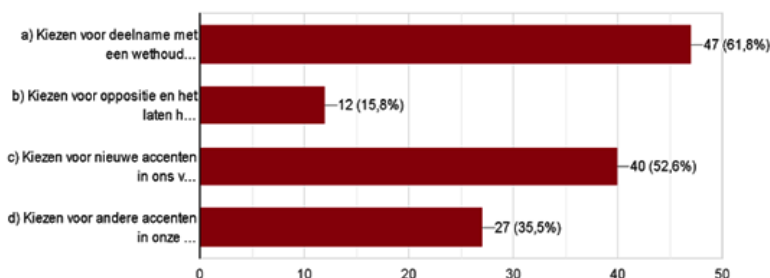
Ander onderwerp: **afdeling Westerkwartier**. Hoe denkt u over de **communicatie**? Globaal bent u tevreden, maar u hebt ook kritiek en veel ideeën: ‘Er moeten meer vraagstukken in debat worden gegooid. De verkoop van jongerencentrum Avalon in Zuidhorn bijvoorbeeld.’ ‘Ik ben tevreden. Jullie zijn toegankelijk’. ‘Partij is oubollig geworden, niet aantrekkelijk voor jongeren’; ‘Ik heb niet zoveel op met website en sociale media’; ‘Ons Rode hart is leuk, maar de PvdA zou meer zichtbaar moeten zijn in de dorpen’. ‘Ik ben ontevreden, de partij is weinig zichtbaar. Er is weinig communicatie.’; ‘Ik heb veel waardering voor wat de partij doet.

De tabel over de **communicatiemiddelen** spreekt wel voor zich zelf. Hier in absolute aantallen.

Media	Goed	Voldoende	Onvoldoende	Ken ik niet
Ons Rode Hart	38	36	2	4
Campagneflits	27	42	6	4
Website	18	42	6	9
Twitter	0	13	12	47
Facebook	2	19	11	40
Instagram	1	8	8	52

Vraag 6 - beter zichtbaar ; vernieuwing en verjonging. De vraag was hoe de leden dachten dat de PvdA de komende jaren beter zichtbaar zou kunnen zijn en zichzelf zou kunnen vernieuwen en verjongen. Hier valt op dat de leden hechten aan bestuursdeelname. Met een wethouder kun je zaken beter beïnvloeden en zichtbaar zijn. Omdat iedereen hier meer dan een keus kon invullen, zijn de open antwoorden (49 x) belangrijk. Hier een keuze: ‘Jongeren op de kieslijst plaatsen’. ‘

Vraag 6a. Vernieuwing en verjonging. Wat is volgens u de belangrijkste kans voor de PvdA om op lokaal niveau de komende jaren beter zichtbaar te w... (Let op: deze antwoorden sluiten elkaar niet uit.)
76 antwoorden

In het college kun je meer bereiken.’
‘Sterker verhaal laten horen. Als we willen verjongen zullen we moeten nagaan wat jongeren bezighoudt. Wat zij belangrijk vinden. Zij hebben de toekomst.’

Vraag 7 : Meedoen?

In de slotvraag ging het om meedoen. Gelukkig willen veel leden wel wat doen. Tweederde van de leden wil wel iets doen. Soms is dat wel op bijzondere voorwaarden: zo wil iemand wel folderen, als hij maar niet hoeft te vergaderen! Ook hier weer veel opmerkingen en adviezen.

Vraag 7a. Zou u eventueel een eigen bijdrage willen leveren aan onze verkiezingscampagne voor de gemeenteraadsverkiezingen? Extra handen en hoofden kunnen we goed gebruiken.

74 antwoorden

De uitwerking van deze enquête is nog niet afgerond. Dit zijn de belangrijkste uitslagen. De deelname aan de enquête betrof ruim 80 leden, op een totaal van ongeveer 200. Het is nu aan de afdeling om deze resultaten de komende maanden te gebruiken. Bijvoorbeeld bij het schrijven van het verkiezingsprogramma, bij de campagne en wie weet, bij de vorming van nieuwe bondgenootschappen en coalities.

N.B. Wie de volledige uitslagen wil kan die opvragen bij Joost Eskes, eskesjb@gmail.com
Tenslotte: de enquête was anoniem. We weten als bestuur niet wie zich opgaven om mee te doen. Bijna niemand gaf een telefoonnummer of emailadres. We gaan u dus allemaal nogmaals benaderen met de vraag mee te denken over het programma of over campagne-activiteiten.

door Joost Eskes

Colofon

Het idee voor dit boekje ontstond tijdens een bestuursvergadering van de afdeling Westerkwartier van de PvdA. Het gemis aan een 1 mei bijeenkomst deed zich voelen; met een boekje kan je zo'n ontmoeting niet vervangen, wel kun je het moment markeren.

Simon Jelsma, Jelle Veenstra, Paula Grit en Joost Eskes schreven de teksten. Laatstgenoemde had de eindredactie en deed de vormgeving. Myra Eeken Hermans gaf tips.

Foto's komen uit het vrije domein of zijn afkomstig van websites van de PvdA. Daarnaast leverde website Delpher toegang tot oude kranten.

April 2021

Het bestuur in overleg in 2021